

rezheti meg mások szeretetét? Etikussá érzékenységgé, lírai színezetű novellavilágra, a finom lélekrajz kora társadalmi konfliktusainak lényegét képes láttatni. Milyen törvények jelölik ki a becsület hajszálvékony útját? Erre a kérdésre keresi a választ, miközben számtalanszor tasztítja tragédiába hőseit. „De megtenni az utat, tisztán, miért nem lehet!? Miért!?” – kérdezte első színművében, az *Életem, Zsóka*ban. S ez a kérdés húzódik meg számos alkotása mögött, végigkíséri így vagy úgy, más-más módon alkotói pályáját, hiszen műveiben felelősségünk kérdését feszegeti az egymáshoz való viszonyunkban. Nézete szerint nincs kétféle, magánéleti és közéleti tisztesség, hiszen az erkölcsi tartás teljességet kíván. Zsóka kérdése, hogy miért nem lehet tisztán megtenni életünket, épp olyan aktuális, mint negyvenhét éve. Mert nemcsak Szakonyi hősei, de olvasói is mindig választás előtt állnak: vagy-vagy. S ha elbuknak is, bukásuk intő jel. Nincs kétféle valóság, mint ahogy nincs kétféle igazság sem. Ahány ember, annyi útja az élet megszentelésének, s annyi módja a kísértésnek és a bukásnak is. Éppen ezért novellái, színművei, hangjátékai nem a képzelet fantasztikus világában játszódnak, hanem mindennapi környezetben. Nincs szüksége rá, hogy a képtelenséget képtelen helyszínekkel, történetekkel érzékeltesse, inkább azt tekinti alkotóként kihívásnak, hogy a mindennapi élet viszonyai között mutassa meg a világ képtelenségét, az emberi életút kudarcokkal terhelt valóságát. Ugyanakkor írásaiban a tragédia nem reménytelen csődöt jelent, hanem csak egy lehetséges út csődjét.

Különös és ritka igazságkeresés uralja Szakonyi Károly műveit, képzelete pazarló játéka által pedig részesévé válhatunk az általa választott útnak, amelyet bár a tragédia lehetősége szegélyez, mégis a szeretet macskakövei borítják.

ERŐS KINGA

Térey János

A Szépirodalmi Figyelő című folyóirat egyik meghatározó célkitűzése, hogy a kortárs irodalmat megismertesse és megkedveltesse a közönséggel. E könnyűnek látszó feladatot – hiszen ki nem szeret olvasni? – több körülmény is nehezíti. (1) Az embereknek kevés a szabadidejük. (2) Amikor olvasnak, akkor a hírekből szeretnének tájé-

kozódni a világ eseményeiről. (3) Kétségtelen, hogy az utóbbi évek oktatási rendszere sem segíti elő, hogy a leendő olvasók már a középiskolában megismerjék kortárs íróinkat, s meglássanak olyan értelmezési módszereket, amelyekkel a napjainkban születő műveket befogadhatják. A SZIF ez utóbbi problémán próbál segíteni, immár nyolcadik éve. Folyamatosan felmutatja a születő magyar irodalom sokszínűségét, értékes alkotásait, tanulmányokkal, kritikákkal igyekeznek kulcsot adni a kortárs művekhez.

Ámde, hogy tud hasonló feladatokat elvégezni/megoldani egy szépirodalom, akinek korántsem állnak rendelkezésre olyan intézményes

Térey János
Fotó: Kaposi Dorka

eszközök, mint egy egész szerkesztőségnek? Térey János eddigi munkássága, pályájának töretlen íve éppen erre mutat példát. Több műfajú és több műnemű szerző, azaz verseken – lírai darabokon – túl regényt is írt, sőt több drámát is szerzett, melyeket játszanak a színházaink. Ezen túl számos fordítást készített, amelyekben a klasszikus szerzők műveit adta vissza magyar nyelven.

Eddig életművében – s ne feledjük, „fiatal” szerzőről van szó – a leginkább tiszteletreméltó a folyamatos építkezés, amely *az irodalom* – nem különválasztva világ- és magyar irodalomra,

hanem egységben látva – alapos megismeréséből, „feldolgozásából” és újraátéléséből áll. Ez adja a motivációt, az erőt egyrészt új és új versformák, műfajok kipróbálásához, másrészt egyre nagyobb hatókörű művek létrehozásához. Gondolhatunk arra, hogy az *Asztalízene* kiemelkedő sikere után új darabját, a *Jeremiás avagy Isten bidegét* immár a Nemzeti Színházban mutatták be. S ha utána számolunk, amíg egy kortárs verseskötetet jó, ha 600-700 példányban eladnak, egy színdarabot öt előadáson ennél kétszer több ember néz meg. Az irodalom ilyen csatornákon jóval szélesebb körben éri el a befogadókat.

Vajon mi fogja össze ezt a rengetegféle verset, a színpadon elhangzó szövegeket, a fordításokat? Mi adja azt a sajátos stílust és nyelvet, melyet ma már szinte rögtön felismerünk, ha egy Térey-sorral van dolgunk? Leginkább az, amit fentebb az újraélés fogalmával jelöltem meg. Számára az irodalom nem pusztán játék, nem a dicsőségért való könnyed és csillogó akrobatika, nem porhintő ideológia leple. Hanem folyamatos munka, s éppen ezért az irodalom nagy részben az élet. Olvasás, az olvasottak beépítése művekbe, évszázados műveltségünk újraértelmezése. Így vált újraírt témává a Niebelung-mondakör egy hatalmas tetralógiában, és így kelt új életre az Anyegin-strófa a *Paulus* című verses regényben.

Téreyt fentebb „fiatal szerzőnek” tituláltam, azonban nem a napjainkban szokásos „pályakezdő” jelentésben, hanem azért, mivel idén még csak negyven éves. S ha az elkövetkező negyven év is olyan jelentős irodalmi termést hoz, mint amit az eddigiekben látunk, akkor kiemelkedő alkotója lesz 21. századi irodalmunknak.

Precíz, fegyelmezett munkája és az irodalom folyamatos „művelése” okán méltón kapja meg az idei Szépirodalmi Figyelő-díjat.

THIMÁR ATTILA